

JAAROVERZICHT 2025 - 2026

Terug
BLIK
vooruit

Brabant beweegt naar overmorgen

Brabant beweegt. Altijd. Soms langzaam, soms razendsnel, maar niet altijd in een richting die we bewust kiezen. Soms worden keuzes voor ons gemaakt: door technologische druk, geopolitieke verschuivingen of simpelweg door het tempo van de wereld om ons heen. Soms zichtbaar aan de oppervlakte, in woonwijken, campussen en snel-fietspaden; soms bijna onmerkbaar, in verschuivende waarden, nieuwe technologieën en veranderende manieren van samenleven. Maar altijd is die beweging relevant voor de vraag die ons bij BrabantKennis drijft: hoe begrijpen we Brabant beter, vandaag, morgen én daarna?

2025 liet opnieuw zien hoe belangrijk het is om onze blik te verbreden. Internationale ontwikkelingen, geopolitieke verschuivingen en technologische versnelling komen dichtbij en raken de levens van Brabanders. Onze verkenningen helpen die bewegingen te duiden. Van grote mondiale trends tot de kleine, alledaagse signalen die zomaar de voorbode kunnen zijn van een nieuw tijdperk. Via essays, podcasts, bijeenkomsten en een ware show brachten we deze verhalen tot leven, omdat een nieuwe manier van kijken helpt om méér te zien dan je normaal ziet.

ANDERS KIJKEN HELPT JE OM MÉÉR TE ZIEN DAN JE NORMAAL ZIET.

Een van de meest urgente thema's was dit jaar kunstmatige intelligentie. In onze verkenning Beslissen zonder begrijpen onderzochten we hoe Brabanders én bestuurders AI ervaren: als kans, als risico, of als ongrijpbare realiteit die toch steeds meer invloed krijgt. Die inzichten brachten we naar het grote publiek, onder meer tijdens De Grote Brabantse AI Show, waar we samen met experts spraken over de vraag hoe we ons bewegen in en richting een digitale toekomst. In de BrabantKennispodcast gingen we dieper in op de impact van AI op democratie, bestuur en het alledaagse werk van ambtenaren.

Tegelijkertijd benadrukte 2025 ook het belang van emotionele verbondenheid met onze omgeving. Onze verkenning Brabant (weer) Toekomstverliefd onderstreept hoe belangrijk het is dat mensen iets voelen voor de plekken waar ze wonen en werken; van de Markt in Valkenswaard tot het buurthuis of het carnaval om de hoek. Het vermogen om verliefd te worden op de toekomst begint bij liefde voor het hier en nu. In een tijd die soms onvoorspelbaar of zelfs angstaanjagend lijkt, zetten wij juist de spotlights op initiatieven die hoop geven: vrijwilligers die samen iets nieuws proberen, pioniers die zoeken naar alternatieve economische modellen en inwoners die hun eigen leefomgeving vorm willen geven. Bij het BrabantKennis-Atelier Toekomstverliefd werd dit gedachtengoed omgezet in daadkracht; de deelnemers omarmden toekomstverliefdheid en zetten het in om positieve verandering teweeg te brengen.

HET VERMOGEN OM VERLIEFD TE WORDEN OP DE TOEKOMST BEGINT BIJ LIEFDE VOOR HET HIER EN NU.

Bij BrabantKennis kijken we ver vooruit, maar blijven we stevig geworteld in Brabantse eigenheid en de energie van Brabanders zelf. Onze rol is niet alleen om trends te signaleren, maar om ze betekenisvol te maken. Door kennis te vertalen naar inzichten die bruikbaar zijn voor politiek, bestuur en samenleving. We verbinden wetenschap, beleid en maatschappij, precies op de grens waar nieuwe ideeën ontstaan en waar spanning soms juist een bron van innovatie blijkt te zijn.

DE TOEKOMST IS GEEN VANZELFSPREKENDHEID, MAAR EEN GEZAMENLIJKE OPDRACHT.

Het afgelopen jaar heeft ons opnieuw geleerd dat de toekomst geen vanzelfsprekendheid is, maar een gezamenlijke opdracht. Brabant staat voor grote transities — economisch, sociaal, ecologisch en technologisch — die vragen om reflectie, lef en verbeeldingskracht. Zoals ik eerder zei in mijn Maanrede: zelfs het 'verrekes goede idee' dat Brabant is, moet voortdurend opnieuw worden bevraagd en vormgegeven.

In 2026 gaan we op toer, met de Grote Brabantse AI Show én met de Toren Toer naar het Brabant van Overmorgen. Het Brabant van Overmorgen vraagt om beleidskeuzes. Deze keuzes zijn nooit neutraal, ze draaien om waarden die soms botsen. Door die spanningen zichtbaar te maken, ontstaat ruimte voor een echt gesprek: niet over cijfers of modellen, maar over wat we belangrijk vinden voor Brabant.

Want de toekomst van Brabant wordt niet bepaald door algoritmes, cijfers of systemen, maar door mensen met inzicht, verbeelding en de moed om samen richting te geven aan wat komt.

Jos van den Broek
directeur BrabantKennis

Brabant van Overmorgen

Brabant is geen vastomlijnd gegeven, Brabant verandert continu. Met de Toekomst-dialogoog Brabant van Overmorgen kijken we samen vooruit naar 2040 en verder. Vanaf najaar 2025 tot en met medio 2026 verkennen we de kansen, dilemma's en keuzes die de toekomst van Brabant bepalen.

**BRABANT VAN
OVERMORGEN**
Verkenning

HOE MAKEN WE
KEUZES VOOR HET
BRABANT VAN 2040,
IN EEN TIJD WAARIN
ALLES TEGELIJK OM
AANDACHT VRAAGT?

Brabant 360°-onderzoek

Om de verkenning te voeden met actuele feiten en cijfers voerde Het PON & Telos voor BrabantKennis het Brabant 360°-onderzoek uit. In dit dashboard wordt vanuit verschillende perspectieven naar Brabant gekeken. Zo vind je er een 'foto' van hoe Brabant er nu voorstaat op het gebied van Brede Welvaart en welke trends er binnen deze thema's te zien zijn.

Toren Toer

Tijdens de Brabant van Overmorgen Toren Toer gaan we in gesprek overmorgen de grote dilemma's van morgen: waarden, prioriteiten en spanningen die bepalen hoe Brabant zich verder ontwikkelt.

In vier themasessies, bij vier iconische Brabantse torens, onderzoeken we samen:

*Wat vind jij echt belangrijk?
Wat vinden wij als
Brabanders echt belangrijk?
Welke waarden liggen aan
keuzes ten grondslag?
En wie bepaalt dat eigenlijk?*

Data & thema's

5 maart 2026 Tilburg
*Veranderende
samenleving*

9 april 2026 Breda
*Digitalisering &
technologie*

6 mei 2026 Eindhoven
Druk op de ruimte

7 mei 2026 's-Hertogenbosch
Economie & geopolitiek

25 juni 2026 Biezenmortel
*Eindcongres Brabant
van Overmorgen*

We sluiten af op 25 juni 2026 met een groot eindevenement. Meer info en aanmelden:

AGENDA
BrabantKennis

DE BRABANTKENNISPODCAST

Dé podcast die je helpt Brabant beter te begrijpen. Hosts Eef Berends en Jos van den Broek verkennen thema's als AI, democratie, klimaat en carnaval. Met spraakmakende gasten, reportages en scherpe inzichten biedt de podcast nieuwe kennis om vandaag richting te geven aan het Brabant van morgen.

Raad voor de Toekomst

RAAD VOOR DE TOEKOMST

Podcastspecial van BrabantKennis voor (toekomstige) gemeenteraadsleden en programmacommissies. In 56 afleveringen – één voor iedere Brabantse gemeente – krijg je verdieping en houvast rond ruimtelijke ontwikkeling, digitalisering en democratie. Flexibel te beluisteren, met één centrale vraag: hoe geef je als raadslid richting voor de lange termijn?

DE TIJDMACHINE

Heb jij altijd al willen weten hoe Brabant er in de toekomst uit zou kunnen zien? Stap dan samen met BrabantKennis in De Tijdmachine en reis mee naar 2050. Van een toekomst zonder ASML, tot een carnaval zonder alcohol. We verkennen het allemaal in deze serie. Reis je mee?

'HET BRABANTKENNISATELIER TOEKOMSTVERLIEFD HELPT JE ONTDEKKEN HOE JOUW LIEFDE VOOR BRABANT VORM KRIJGT - NU, SAMEN, EN VOOR DE TOEKOMST.'

Deelnemer BrabantKennisAtelier

Toekomst-verliefd Atelier

In het BrabantKennis-Atelier Toekomstverliefd verkenden we samen met onze 20 deelnemers hoe je meer aandacht kunt hebben voor de lange termijn en gewenste toekomst verbeeldt en dichterbij brengt.

In een serie van vijf atelierdagen, met gastdocenten en sprekers als Lucas de Man, Marcia Luyten, het Levend Parlement en de Toekomstecoloog, leerden we samen hoe we toekomst-verliefdheid kunnen omarmen en inzetten om positieve verandering teweeg te brengen.

BRABANT (WEER) TOEKOMSTVERLIEFD
Verkenning

BESLISSSEN ZONDER VERKENNING BEGRIJPEN

In beleid, bestuur en organisaties vertrouwen we steeds vaker op slimme systemen die snellere en efficiëntere beslissingen beloven. Dat klinkt mooi en roept tegelijkertijd fundamentele vragen op. Wie bepaalt wat verantwoord is, welke waarden en belangen spelen, wat gebeurt er met onze data? Terwijl AI een steeds grotere rol krijgt bij cruciale keuzes, ontbreekt vaak het inzicht in die systemen. De kernvraag is: beslissen we zonder te begrijpen?

Eind 2024 zetten we de eerste stappen binnen de verkenning. We organiseren in december 2024 Lokaal Europa samen met Pakhuis de Zwijger en Studio Europa Maastricht. Ook tijdens Nieuwe Maan: festival voor transformatie dat we in januari 2025 samen met Parktheater Eindhoven organiseren, was er veel aandacht voor kunstmatige intelligentie in voorstellingen en in Maanredes.

**BESLISSSEN ZONDER
BEGRIJPEN**
Verkenning

Het grote verhaal geven we in 2025 en 2026 verder vorm met verschillende onderdelen in deze verkenning:

**ZORG DAT DE TOEKOMST VAN BRABANT
NIET DOOR ALGORITMES BEPAALD
WORDT, MAAR DOOR MENSEN MET
INZICHT, VERBEELDING EN LEF.**

29 augustus 2025 Koningshoeven- ontmoeting Zomersessies

Tijdens de derde editie van de Zomersessies 2025, georganiseerd door BrabantKennis, Tilburg University, Gemeente Tilburg en de Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM) spraken wetenschappers, bestuurders en ondernemers met elkaar over de impact van kunstmatige intelligentie. Conclusie? AI verandert niet alleen hoe we beslissingen nemen, maar ook welke vragen we onszelf stellen; fundamentele vragen over verantwoordelijkheid, ethiek en regie. Het gaat niet om wat AI kan, maar om wat wij willen dat AI doet en vooral om wat we niet willen overlaten aan machines.

Weten, doen en denken met AI

Om in deze verkenning de blik van de Brabanders mee te nemen heeft Het PON & Telos het populatieonderzoek *Weten, denken en doen* met AI uitgevoerd. Hiermee is kennis, houding en gedrag omtrent AI in Brabant opgehaald bij bewoners en bestuurders.

4 december 2025 De Grote Brabantse AI Show

Op 4 december kwamen bijna 300 gasten samen in Theater aan de Parade voor een inspirerende avond met kennis, verhalen en AI op het theaterpodium. Daphne Huisden droeg voor uit haar korte verhaal Orakel. En we introduceerden Aimy, onze digitale Altiquette-expert.

Daarnaast kwamen in twee korte video's spraakmakende toekomstscenario's voorbij. Wat als jouw gezondheid continu wordt gemonitord en jouw conditie en stappenteller vergaande consequenties hebben voor jouw gezondheidsstatus?

En wat als onze democratie wordt ondersteund of zelfs overgenomen door Democrat-AI? Met gedeputeerde Saskia Boelema en tech-expert Kees Verhoeven spraken we over deze en andere doem- én droomscenario's die de toekomst van AI met zich mee zouden kunnen brengen.

Orakel

De keuzes van nu bepalen de toekomst: laten we AI over ons heen komen, of gebruiken we het als aanleiding om opnieuw na te denken over waarden als autonomie, vertrouwen en creativiteit? Om die keuzes invoelbaar te maken schreef Tilt residentie-auteur Daphne Huisden het korte fictieverhaal Orakel, dat toont wat AI kan betekenen voor ons samenleven. Een verhaal over een vrouw in de kelder van een appartementencomplex, die alles van je lijkt te weten en leuke huurkorting aanbiedt, maar tegen welke prijs...?

WAT MOETEN WE MET AI IN BRABANT?
WAT MOGEN WE, KUNNEN WE, DURVEN WE?
WAT MISSEN WE, RISKEREN WE?
WAT DROMEN WE, LEREN WE, CREËREN WE?

AI-advies?
App Aimy!
06-20784176

Altiquette

Weet jij hoe je hoort om te gaan met AI? De klassieke etiquette kent voor alles een regel, maar het is nog zoeken naar omgangsvormen voor deze nieuwe technologie die we nog niet volledig begrijpen. Hoe 'heurt' het eigenlijk? BrabantKennis helpt je hierbij met de Brabantse Altiquette; zeven leefregels voor verantwoord gebruik van AI, met ethische en praktische handvatten voor de toekomst.

Bekijk de **AI SHOW**
Bestel **ORAKEL**
Leer de **AITIQUETTE**

De Grote Brabantse AI Show komt naar je toe!

Binnenkort te zien in diverse theaters
in Brabant. En we komen graag met de
show bij jouw gemeente, organisatie
of op kantoor.

KIJK OP ONZE WEBSITE VOOR DE
MOGELIJKHEDEN EN AGENDA.

[DE GROTE
BRABANTSE
AI SHOW ON TOUR](#)

AI X ETIQUETTELES

BRABANT BETER BEGRIJPEN

BrabantKennis verruimt je blik en houdt een spiegel voor, door trends en ontwikkelingen te signaleren, voor iedereen die de toekomst van Brabant mee vorm wil geven. We helpen provinciemakers vandaag richting te bepalen met morgen in gedachten. Zo begrijpen we Brabant samen elke dag een beetje beter. In dit Jaaroverzicht vind je een beknopt verslag van onze activiteiten in 2025 en begin 2026.

Met dank aan Brief van de Koning, Bureau Vertigo, Communicatie Team, Daphne Huisden, Elger van der Wel, Eveline van Rijswijk, Het PON & Telos, HyperCulture, Jolien van de Griendt, Koninklijke Van der Most, Mark Koppen Ontwerp, Merlijn Passier, Pakhuis de Zwijger, Pantopicon, René Vullings, Rich Dust, Rinkie Bartels, Sandra Peerenboom, Studio Europa, Tilt, Thijs Verwegen Media, Visited en Willeke Machiels. En alle Brabantkennissen, deelnemers aan het BrabantKennisAtelier Toekomstverliefd, gasten, sprekers en inspiratoren die onze blik hebben verrijkt.

© BrabantKennis, maart 2026

